

ALCA: INSTRUMENT DE L'IMPERI

LUIZ BASSEGIO

«Grito dos Excluidos», Brasil

L'ALCA no és un acord comercial, sinó un projecte estratègic d'annexió del Continent al territori nord-americà. Ningú millor que Colin Powel per definir els objectius reals de l'ALCA: «El nostre objectiu amb l'ALCA és garantir per a les empreses nord-americanes el control del territori que va del pol àrtic fins a l'Antàrtida, i el lliure accés dels nostres productes, serveis, tecnologia i capital a tot l'hemisferi, sense el menor obstacle». Per garantir això, s'ha d'eliminar qualsevol barrera com lleis laborals, moviments vaguistes, i tota política pública que impedeixi les seves empreses concórrer lliurement, en els més variats sectors, fins i tot en l'educació i la salut. Fins al punt que podran -segons el capítol 11 de l'ALCA- portar a judici els governs que els posin el menor obstacle.

Què és l'ALCA?

Àrea de Lliure Comerç és aquella en què els països que la componen eliminen els obstacles al lliure comerç en almenys un 85% del seu intercanvi. Cada país podrà protegir a penes un 15% el seu comerç. En el tractat no hi ha cap tractament preferencial per a les empreses dels països en desenvolupament, sent per tant encara més favorables als interessos de les megaempreses multinacionals nord-americanes en tots els sectors. A més a més, els EUA volen protegir 300 productes «sensibles», productes seus.

En els 34 països que formarien l'ALCA, hi ha una població de 800 milions de persones amb un PIB d'11,3 bilions (un bilió és un milió de milions) de dòlars. La distribució d'aquest PIB és totalment dispar: el PIB dels EUA representa el 79% del total; el del Canadà 5,9%; el de Mèxic 4'2% i el d'Argentina 2'5%. Les economies dels altres països són insignificants en relació als EUA. Podran competir aquests països?

En les negociacions internacionals, els EUA volen obtenir per als seus productes els mateixos patrons de producció que estan en vigor als EUA. En el cas del suc de taronja i del tabac, per exemple, la protecció arriba al 300%. Des de l'aprovació del TPA (negociació ràpida) el govern nord-americà té autoritat per imposar salvaguardes. El president Bush va sancionar la Llei Agrícola, alliberant un subsidi de 180 mmd (mil milions de dòlars) per a l'agricultura. Un augment de 180 mmd

per a la seva agricultura. O sigui, un augment del 75% en els subsidis que els EUA donen als seus productors i que no volen que donem als nostres productes agrícoles. Les nostres exportacions de fruites i vegetals pateixen amb la burocràcia en la tramitació de processos fitosanitaris. Hi ha estudis que revelen que sobre els 15 principals productes que importa, per exemple, Brasil, incideixen taxes de només 14,3%. La lògica que val és la dels EUA. Els EUA volen que l'ALCA vagi més enllà de l'OMC en el que els interessa. Quan, al contrari, els països llatinoamericans volen anar més enllà de l'OMC, per enderrocar les proteccions nord-americanes als productes agrícoles, aquí els EUA al·leguen que no cal discutir això en l'àmbit de l'ALCA.

Si el tractat s'implanta tal com està, especialment com està aquest capítol 11, els nostres països perdran la seva autonomia i quedaran impossibilitats per fer polítiques públiques. Serà renunciar a la possibilitat que els nostres països puguin tenir un projecte nacional.

Hi ha moltes raons per estar contra l'ALCA:

L'ALCA concentrarà més renda i poder a les mans de les transnacionals nord-americanes. Retiràrà els drets laborals i precaritzarà les condicions de treball. Desintegrarà la cultura pròpia de cada poble per la pressió homogeneïtzadora dels mitjans de comunicació unificats sota la pressió de l'ALCA. Afectarà l'agricultura familiar i la seguretat alimentària dels pobles. Destruirà el medi ambient. La biodiversitat de l'Amazònia serà monopolitzada per les empreses nord-americanes. Els països perdran la seva sobirania nacional i la seva autodeterminació, i s'imposarà el dòlar com a moneda única.

Per al capital no hi haurà fronteres, i per al treballador no hi haurà possibilitats de mobilització. Les mercaderies, produïdes amb salaris de fam, circularan, però els treballadors no. Prova d'això és el mur construït entre Mèxic i els EUA, de més de 3.000 quilòmetres.

De 60 mmd, les exportacions nord-americanes cap a AL passaran a 200 mmd. Alguns estudis revelen que el 80% dels empresaris brasilers no tindran capacitat per competir amb les empreses nord-americanes. D'altra banda, sectors vitals com l'educació, la salut,

medi ambient, bancs comercials i d'inversió, assegurances, i fins a la seguretat social, seran dominats pels monopolis nord-americans.

Si obrim les nostres fronteres als productes altament subsidiats pel govern nord-americà, els nostres petits i mitjans productors resultaran perjudicats un cop més, accentuant més encara l'èxode rural i l'emigració cap a l'exterior. L'agricultura quedarà dominada per les empreses de llavors transgèniques, atès que dins la legislació de l'ALCA no es podran rebutjar els productes genèticament modificats.

La possibilitat que empreses multinacionals no respectin les lleis dels països llatinoamericans és enorme: l'ALCA els donarà dret a processar els governs en el cas que els seus guanys siguin amenaçats per qualsevol legislació nacional. Aquestes empreses podran fins i tot portar als tribunals als governs nacionals si se senten perjudicades, o per guanys futurs no obtinguts, a causa de clàusules no complertes (com energia, vagues, matèria primera...), etc.

N'hi ha prou amb una mostra: Mèxic

En els primers 8 anys de vigència del NAFTA, Mèxic ha presentat dades de sorprenent creixement, dades que són usades per advocar pels possibles beneficis de l'ALCA. Les inversions estrangeres van passar de 3 a 11 mmd anuals. En la implantació de noves indústries, es van crear 6.200.000 noves ocupacions. Les exportacions mexicanes es van triplicar en aquest període, fent de Mèxic la vuitena potència exportadora. El preu intern dels grans, especialment del blat de moro, va disminuir en un 45%, i al llarg d'aquests anys es va produir un augment anual de l'1,74% del PIB. Segons aquestes dades, podríem concloure que el NAFTA ha estat un manà caigut del cel, que ha vingut a portar la salvació a l'economia i al poble mexicans.

Però hi ha l'altre costat de la moneda, que revela que el tractat va ser fet per afavorir els interessos de les grans corporacions, que instal·len filials a Mèxic per a «molturar» els seus productes aprofitant els baixos salaris, i guanyant amb les exportacions.

Si és veritat que es van crear 6 milions de noves ocupacions en les màquines, és major el nombre d'ocupacions perdudes per la fallida de moltes petites indústries o per la disminució dràstica dels components fabricats a Mèxic, atès que les màquines importen gairebé tots els seus implements de l'estranger.

El 48% de les noves ocupacions no compleixen les obligacions legals, com a conseqüència de la flexibilització de les lleis laborals imposades pel NAFTA.

En aquest temps hi ha hagut una violenta desnacionalització de la indústria mexicana. Abans, els productes exportats tenien un índex del 91% de nacionalització. Ara va baixar a un 37%. Algunes indústries maquiladores només tenen un 28% de components nacionals. El que Mèxic exporta és molt poc mexicà. Per això, fins i tot havent-hi triplicat les exportacions, Mèxic va acumular un dèficit de 38 mmd en importacions. O sigui: a costa de Mèxic, les corporacions s'untan bé, tant amb les exportacions dels seus productes com amb la importació dels components, sense que els importi la situació del poble mexicà.

Però la situació pitjor és la viscuda pels agricultors, que han vist com el seu mercat s'ha inundat amb el blat de moro dels EUA a preu inferior al cost de la producció local, a causa dels grans subsidis del govern nord-americà als seus productors. De manera que Mèxic, que s'alimenta de *tortillas*, ja no produeix el blat de moro amb què les fa. No podent competir amb els EUA, el preu del blat de moro ha anat caient: el 1985 el blat de moro valia 1.239 pesos/tona; el 1993, 513, i el 1999, 429. D'altra banda, els *insumos* (llavors per exemple), van passar a costar el 63% més, en el mateix període.

Mèxic va perdre la seva sobirania alimentària. Fins per menjar depèn dels EUA. I els agricultors mexicans engrossiran la fila dels miserables de les ciutats. El que salta a la vista a Mèxic és l'evident empobriment de la població, mentre les multinacionals facturen fort amb el treball barat dels mexicans.

El PIB per capita dels EUA és de 30.600 dòlars, el de Mèxic, de només 4.400; són 179 milions d'hectàrees conreables contra 27 milions; 1.484 tractors per cada mil treballadors del camp, contra 20; una producció de blat de moro de 8,55 tones/hectàrea, contra una altra de 2,5; el 2n país en competitivitat, contra el 51è. Tota aquesta disparitat ha tingut conseqüències per a Mèxic en l'agricultura, en la indústria i en la migració.

Abans del NAFTA, l'agricultura ocupava 14 milions d'hectàrees. Segons el FMI el país haurà de deixar de plantar 10 milions d'hectàrees en els pròxims anys. Les àrees de terra conreada amb menys de 5 ha. generen ocupació per a 2,5 milions de persones.

Els treballadors del camp són els que més senten les conseqüències, ja que, sense capacitat de competir, sense alternatives de supervivència, i sense treball, es veuen obligats a emigrar, en aquest cas cap als EUA. El nombre d'emigrants mexicans indocumentats va passar de 200 a prop de 300 mil per any. En 5 anys prop de 600.000 nicaragüencs van emigrar a Costa Rica. Si l'ALCA s'implanta, augmentaran molt més les migracions.